

رأی شماره 3055613 هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: تبصره 1 ماده 7 آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی هیأت وزیران مورخ 1392/8/29 ابطال نشد

هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

* شماره پرونده: ه ت / 0200021

شماره دادنامه سیلور: 140231390003055613 تاریخ: 1402/11/24

* شاکی: آقای امیرحسین مهاجرنیا

* طرف شکایت: نهاد ریاست جمهوری

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره 1 ماده 7 آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی هیأت وزیران مورخ 1392/8/29

* شاکی دادخواستی به طرفیت نهاد ریاست جمهوری به خواسته فوق الذکر به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقررہ مورد شکایت به قرار زیر می باشد:
آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی هیأت وزیران مورخ 1392/8/29

ماده 7- معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی، در صورتی که تا یک سال پس از تاریخ انصراف، در مقطع یا رشته یا دانشگاه جدید یا یک حوزه علمیه پذیرفته شوند، در طول مدت تحصیل در مقاطع دانشگاهی (از دیپلم تا دکترای تخصصی) مشروط به اینکه انصراف، در مدت سنوات مجاز موضوع تبصره (1) ماده (33) قانون صورت گرفته باشد، فقط یک بار قابل تمدید است که در این صورت، مدت تحصیل قبلی جزو سنوات تحصیلی جدید محسوب نخواهد شد.

تبصره 1- دانشجویان انصرافی که با یک مقطع تحصیلی پایین تر فارغ التحصیل می شوند در شمول این ماده قرار ندارند و ادامه تحصیل آنان در مقطع بالاتر به شرط رعایت سقف مجاز سنوات تحصیل موضوع این ماده در مقطع قبلی، از نظر معافیت تحصیلی بلامانع است.
* دلایل شاکی برای ابطال مقررہ مورد شکایت:

دانشجویان و طلاب آقا که خدمت سربازی را پشت سر نگذاشته اند در مقاطع تحصیلی مختلف پس از انصراف، فارغ التحصیلی، اخراج و ترک تحصیل موظف هستند نهایتاً پس از یک سال خود را به سازمان نظام وظیفه عمومی معرفی کنند. در این بین اگر دانشجویان انصرافی که به عنوان مثال در مقطع کارشناسی پیوسته مشغول به تحصیل بوده مدرک معادل دریافت نکنند و یا فارغ التحصیلان کارشناسی پیوسته و یا دانشجویان اخراجی و ترک تحصیل که با بازگشت به تحصیل آنها موافقت شده و پس از آن انصراف داده و مدرک معادل دریافت نکرده اند نهایتاً می توانند پس از یک سال از تاریخ فارغ التحصیلی یا انصراف در صورتی که در دانشگاهی مشغول به تحصیل شوند درخواست صدور معافیت تحصیلی بدهند در تبصره 1 ماده 7 آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی آمده است که اگر شخصی درخواست انصراف دهد و با مدرک پایین تر فارغ التحصیل شود به عنوان مثال در مقطع کارشناسی پیوسته قبول شده باشد و قبل از اتمام سنوات مجاز (5) سال انصراف دهد در صورتی که درخواست صدور مدرک معادل کند و یا به تشخیص کمیسیون موارد خاص با مدرک کاردانی پیوسته فارغ التحصیل شود اجازه تحصیل ندارد در صورتی که اگر شخص درخواست این موضوع را ندهد می تواند ادامه تحصیل دهد. بنابراین اگر به اشخاصی که مدرک معادل دریافت کرده اند اجازه تحصیل داده شود این امر مفید به حال جامعه و در راستای بند 9 اصل 3 قانون اساسی و ماده 1 قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی است؛

* در پاسخ به شکایت مذکور، معاون امور حقوقی دولت به موجب لایحه شماره 48613/196313 مورخ 1401/10/25 به طور خلاصه توضیح داده است که:

بر اساس دادنامه شماره 221 مورخ 1400/5/4 هیأت تخصصی فرهنگی، آموزشی و پزشکی دیوان عدالت اداری، ماده 7 آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی مصوب سال 1392 هیأت وزیران و تبصره های ذیل آن، در مقام تبیین قانون خدمت وظیفه عمومی بوده و با بیان مهلت زمانی انصراف، شرایط تمدید معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی را مشخص کرده و فراتر از حکم قانون نیست؛

* پرونده کلاسه هـ ت/ 0200021 با موضوع "ابطال تبصره 1 ماده 7 آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی هیأت وزیران مورخ 1392/8/29" در جلسه هیأت تخصصی اداری و امور عمومی مطرح و به شرح آتی رأی صادر گردید:

رأی هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری

به موجب ماده (35) قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب سال 1363 با اصلاحات بعدی: «مشمولین دیپلم که حداکثر یک سال پس از فراغت از تحصیل در یکی از دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور که مورد تأیید وزارتخانه های علوم و بهداشت می باشند پذیرفته شوند تا زمانی که وفق تبصره (1) ماده (33) به تحصیل اشتغال دارند، می توانند مشروط به اینکه دارای غیبت غیرموجه نباشند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. این معافیت برای هر مقطع فقط یک بار داده می شود. همچنین بر اساس تبصره 1 (الحاقی 1390/8/22) «معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در طول مدت تحصیل فقط یک بار قابل تمدید است». بنابراین قانونگذار به صورت استثنایی جواز تمدید معافیت تحصیلی را صرفاً یک بار در طول مدت تحصیل داده است؛ ماده (7) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی مصوب سال 1392 هیأت وزیران و تبصره های ذیل آن نیز در مقام تبیین قانون مذکور بوده و با بیان مهلت زمانی انصراف، شرایط تمدید معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی را مشخص کرده و از این رو واجد حکمی فراتر از قانون نیست در نتیجه بر مبنای ماده (35) قانون مزبور و ماده (7) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، استفاده از معافیت تحصیلی توسط دانشجویان انصرافی صرفاً برای یک مرتبه در طول مدت تحصیل امکان پذیر است و عبارت «در طول مدت تحصیل» دلالتی بر استفاده دانشجویان انصرافی از معافیت تحصیلی در هر مقطع تحصیلی ندارد و این معنی در دادنامه شماره 221 مورخ 1400/5/4 هیأت محترم تخصصی فرهنگی، آموزشی و پزشکی دیوان عدالت اداری نیز تصریح شده است در نتیجه مقررره مورد شکایت مغایرتی با قانون ندارد و مستنداً به بند «ب» ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری با آخرین اصلاحات و الحاقات بعدی مصوب سال 1402، رأی به رد شکایت صادر می شود؛ این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس ارزشمند یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری - زین العابدین تقوی